

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul XII — Nr. 278

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Marti, 20 iunie 2000

SUMAR

	Pagina	Nr.	Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE			
Decizia nr. 190 din 18 noiembrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 lit. f) și ale art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României	1-5	Decizia nr. 16 din 27 ianuarie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală	9-12
Decizia nr. 236 din 20 decembrie 1999 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 privind înlocuirea închisorii contravenționale cu sancțiunea obligării contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității	5-7	Decizia nr. 43 din 14 martie 2000 referitoare la excepția de neconstituționalitate a „procedurii de atacare în justiție a soluției de neîncepere a urmării penale și a temeiului legal invocat pentru susținerea acestei proceduri”	12-14
★		HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
Opinie separată	7-9	466. — Hotărâre pentru aprobarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul României și Guvernul Canadei privind cooperarea reciprocă în domeniul locuințelor, semnat la București la 17 ianuarie 2000	14
		Memorandum de înțelegere între Guvernul României și Guvernul Canadei privind cooperarea reciprocă în domeniul locuințelor.....	15-16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 190

din 18 noiembrie 1999

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 lit. f) și ale art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Marioara Prodan	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 lit. f) și ale art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, excepție ridicată de Codruț Cătălin Deji în Dosarul nr. 1.008/1998 al Tribunalului Ialomița.

La apelul nominal se constată lipsa autorului excepției. Procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției de neconstituționalitate referitoare la dispozițiile art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991, ca fiind inadmisibilă, în temeiul art. 23

alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, deoarece soluționarea cauzei nu depinde de aceste dispoziții, iar cu privire la prevederile art. 19 alin. 1 teza a doua din aceeași lege arată că excepția este neîntemeiată. Consideră că dispozițiile constituționale cuprinse în art. 16 referitoare la egalitatea în drepturi, în art. 26 referitoare la viața intimă, familială și privată, în art. 134 alin. (2) lit. a), b), c) și d) privind economia, indicate de autorul excepției ca fiind încălcate prin textul de lege criticat, nu au incidență în cauză, iar prevederile Legii fundamentale cuprinse în art. 28 privind secretul corespondenței, în art. 31 referitoare la dreptul la informație, și în art. 49 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, nu au fost în nici un mod încălcate, ci, dimpotrivă, cuprinsul art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991 constituie o garanție a respectării drepturilor constituționale indicate a fi fost lezate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 14 mai 1999 Tribunalul Ialomița a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 lit. f) și ale art. 19 teza a doua din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, excepție ridicată de Codruț Cătălin Deji în Dosarul penal nr. 1.008/1998 al acelei instanțe.

În motivarea excepției autorul susține, referitor la prevederile art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991, că acestea nu definesc precis conținutul noțiunii de „atingere gravă a drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor” și nu stabilesc exact nici conținutul noțiunii de „atingere gravă”, ceea ce generează erori în aplicarea art. 19 din aceeași lege, text în baza căruia a fost trimis în judecată. Consideră că fapta sa de a fi cumpărat și deținut un dispozitiv electronic multifuncțional, care a fost „utilizat — prin adaptare pe o linie telefonică de o altă persoană pentru interceptarea convorbirilor soției”, nu constituie o faptă care prezintă pericol social. În opinia sa, prin aceste dispoziții sunt încălcate prevederile art. 16, 26, 28, 31 și 134 alin. (2) lit. a), c) și d) din Constituție. Cu privire la neconstituționalitatea art. 19 teza a doua din Legea nr. 51/1991 se susține că textul se referă în mod generic la deținerea, confecționarea sau folosirea ilegală de mijloace specifice de interceptare a comunicațiilor, fapte care constituie infracțiuni, dar nu enumeră dispozitivele, echipamentele, aparatele sau instalațiile la care se face referire. De asemenea, arată că, de vreme ce „art. 19 teza a doua nu menționează în mod expres ce se înțelege prin mijloace specifice”, rezultă, *per a contrario*, că acele mijloace „necifice pot fi deținute, folosite, comercializate”. Apreciază că textul de lege criticat contravine principiului constituțional al libertății comerțului și obligației statului de a stimula cercetarea științifică, prevăzute în art. 134 alin. (2) lit. a), b) și c) din Constituție, precum și dispozițiilor art. 49 din Legea fundamentală, referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Se mai susține că sunt

încălcate și prevederile art. 31 din Constituție, referitoare la dreptul la informație. Autorul excepției mai invocă și alte argumente care nu se bazează pe raportarea textelor de lege criticate la prevederile Constituției, ci privesc modul de formulare a textelor și raportarea lor la situația de fapt reținută în rechizitoriu, situație pe care o contestă.

Exprimându-și opinia asupra excepției de neconstituționalitate, conform art. 23 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, republicată, instanța de judecată consideră că Legea nr. 51/1991 — lege preconstituțională — nu conține prevederi care să contravină Constituției. Încălcând prevederile art. 23 alin. (5) din Legea nr. 47/1992, republicată, instanța nu a dispus suspendarea judecării cauzei prin încheierea de sesizare a Curții Constituționale, ci a fixat termen pentru administrarea unor probe.

În conformitate cu prevederile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

În punctul de vedere al Guvernului se arată că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României este neîntemeiată. În continuare, Guvernul consideră că menționarea acțiunilor care aduc o gravă atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, prin dispozițiile art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991, între faptele ce constituie amenințări la adresa siguranței naționale nu constituie o încălcare a prevederilor art. 134 alin. (2) lit. c) și d) din Constituție referitoare la stimularea cercetării științifice naționale și exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național, acestea neavând nici o legătură cu prevederile menționate ale Legii fundamentale.

Critica de neconstituționalitate este considerată neîntemeiată, în punctul de vedere exprimat de Guvern, și cu privire la art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991, apreciindu-se că dispozițiile acestui text nu contravin prevederilor art. 49 din Constituție, referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, întrucât dispoziția constituțională permite această restrângere pentru cazurile enumerate în alin. (1) al art. 49, printre care se află și apărarea siguranței naționale. Totodată textul de lege criticat are ca scop tocmai apărarea drepturilor omului, precum și apărarea siguranței naționale.

În punctul de vedere al președintelui Camerei Deputaților se arată că ambele texte de lege criticate — art. 3 lit. f) și art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României — sunt în concordanță cu dispozițiile constituționale. Se mai apreciază că întreaga motivare a excepției de neconstituționalitate vizează în realitate aspecte privind aplicarea Legii nr. 51/1991 și nu cuprinde argumente prin care să se pună în lumină modul în care art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 ar atinge valorile constituționale. Se consideră că aceste aspecte sunt irelevante sub raportul controlului de constituționalitate, fiind de competența instanței

judecătorești să le examineze, iar nu de competența instanței de contencios constituțional.

Cu privire la dispozițiile art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991, în opinia președintelui Camerei Deputaților „este criticată nu atât pretinsa neconcordanță a textului de lege, ci maniera în care a fost redactată norma legală“. De asemenea, se arată că nu se poate susține încălcarea art. 49 din Constituție, pentru că „dreptul de a deține, confecționa ori folosi mijloace specifice de interceptare a comunicațiilor «în afara cadrului legal» (în exprimarea prezentă în art. 19 alin. 1 teza a doua) a fost restrâns în scopul apărării siguranței naționale, respectându-se prin aceasta exigențele constituționale“.

În final, se consideră că dispoziția legală criticată nu încalcă nici prevederile art. 134 alin. (1) lit. a) din Constituție, pentru că obligația statului de a asigura libertatea comerțului nu înseamnă că, în situații bine determinate (cum este și cazul în speță), legea nu ar putea să prevadă anumite restrângeri întemeiate pe dispozițiile art. 49 din Constituție și cu respectarea cerințelor prevăzute în alin. (2) al acestui text.

Președintele Senatului nu a comunicat punctul său de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctele de vedere ale președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 12 și 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția cu care a fost legal sesizată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 3 lit. f) și cele ale art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, care au următorul conținut:

– Art. 3: „*Constituie amenințări la adresa siguranței naționale a României următoarele: [...] f) subminarea, sabotajul sau orice alte acțiuni care au ca scop înlăturarea prin forță a instituțiilor democratice ale statului ori care aduc atingere gravă drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor români sau pot aduce atingere capacității de apărare ori altor asemenea interese ale țării, precum și actele de distrugere, degradare ori aducere în stare de neîntreținere a structurilor necesare bunei desfășurări a vieții social-economice sau apărării naționale*“;

– Art. 19 alin. 1: „*Inițierea, organizarea sau constituirea pe teritoriul României a unor structuri informative care pot aduce atingere siguranței naționale, sprijinirea în orice mod a acestora sau aderarea la ele, deținerea, confecționarea sau folosirea ilegală de mijloace specifice de interceptare a comunicațiilor, precum și culegerea și transmiterea de informații cu caracter secret ori confidențial, prin orice mijloace, în afara cadrului legal, constituie infracțiune și se pedepsește cu*

închisoare de la 2 la 7 ani, dacă fapta nu constituie o infracțiune mai gravă.“

Textele constituționale a căror încălcare este invocată de autorul excepției sunt următoarele:

– Art. 16 privind egalitatea în drepturi, care prevede: „(1) *Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*

(2) *Nimeni nu este mai presus de lege.*

(3) *Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate de persoanele care au numai cetățenia română și domiciliul în țară.*“;

– Art. 26 privind viața intimă, familială și privată, care prevede: „(1) *Autoritățile publice respectă și ocrotesc viața intimă, familială și privată.*

(2) *Persoana fizică are dreptul să dispună de ea însăși, dacă nu încalcă drepturile și libertățile altora, ordinea publică sau bunele moravuri.*“;

– Art. 28 privind secretul corespondenței, care prevede: „*Secretul scrisorilor, al telegramelor, al altor trimiteri poștale, al convorbirilor telefonice și al celorlalte mijloace legale de comunicare este inviolabil.*“;

– Art. 31 privind dreptul la informație, care prevede: „(1) *Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit.*

(2) *Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.*

(3) *Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau siguranța națională.*

(4) *Mijloacele de informare în masă, publice și private, sunt obligate să asigure informarea corectă a opiniei publice.*

(5) *Serviciile publice de radio și de televiziune sunt autonome. Ele trebuie să garanteze grupurilor sociale și politice importante exercitarea dreptului la antenă. Organizarea acestor servicii și controlul parlamentar asupra activității lor se reglementează prin lege organică.*“;

– Art. 49 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, care prevede: „(1) *Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav.*

(2) *Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.*“;

– Art. 134 alin. (2) lit. a), b), c) și d) privind economia, care prevede: „(2) *Statul trebuie să asigure:*

a) *libertatea comerțului, protecția concurenței loiale, crearea cadrului favorabil pentru valorificarea tuturor factorilor de producție;*

b) *protejarea intereselor naționale în activitatea economică, financiară și valutară;*

c) *stimularea cercetării științifice naționale;*

d) exploatarea resurselor naturale, în concordanță cu interesul național; [...].“

Examinând dispozițiile art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, Curtea constată că acestea definesc doar conținutul unor „*amenințări la adresa siguranței naționale a României*“.

Astfel cum rezultă din încheierea de sesizare a Curții, precum și din cuprinsul Dosarului nr. 1.008/1998 al Tribunalului Ialomița, obiectul cauzei îl constituie tragerea la răspundere penală a inculpatului Codruț Cătălin Deji pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991, reținându-se, prin rechizitoriul Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Constanța, că a confecționat trei mijloace specifice de interceptare a comunicațiilor, în afara cadrului legal, fără a se face referire la prevederile art. 3 lit. f) din aceeași lege.

Prin art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 sunt definite unele fapte ce constituie amenințări la adresa siguranței naționale, între care acțiunile care aduc o gravă atingere drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor români sau pot aduce atingere capacității de apărare ori altor asemenea interese ale țării, dispoziții de care nu depinde soluționarea cauzei în care autorul excepției este trimis în judecată pentru o faptă concretă, prevăzută la art. 19 din Legea nr. 51/1991.

De altfel, însuși autorul afirmă în formularea scrisă a excepției de neconstituționalitate că prevederile art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 au o legătură indirectă cu cauza.

Potrivit prevederilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, de care depinde soluționarea cauzei.

Așa fiind, Curtea constată că dispozițiile art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României sunt nerelevante pentru soluționarea cauzei în care autorul este inculpat, astfel încât urmează să fie respinsă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor acestui text, ca fiind inadmisibilă, în temeiul art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată.

Cu privire la dispozițiile art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991, lege preconstituțională, Curtea reține că, potrivit art. 150 alin. (1) din Constituție, „*Legile și toate celelalte acte normative rămân în vigoare, în măsura în care ele nu contravin prezentei Constituții*“.

Analizând conformitatea acestor dispoziții legale criticate cu prevederile constituționale indicate de autorul excepției, și anume cu cele cuprinse în art. 16, referitoare la egalitatea în drepturi, în art. 26 privind viața intimă, familială și privată, precum și în art. 134 alin. (2) lit. a), b), c) și d) privind economia, Curtea constată că dispozițiile art. 19 alin.1 teza a doua din Legea nr. 51/1991 nu contravin Constituției, acestea rămânând în vigoare conform art. 150 alin. (1) din Constituție.

Pe de altă parte, Curtea observă că prevederile constituționale cuprinse în art. 16 privind egalitatea în drepturi,

în art. 26 privind viața intimă, familială și privată și în art. 134 alin. (2) lit. a)–d) privind economia, nu pot fi considerate ca fiind incidente în cauză, întrucât textul de lege criticat, și anume cel al art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991, incriminând ca infracțiune „*[...] deținerea, confecționarea sau folosirea ilegală de mijloace specifice de interceptare a comunicațiilor, precum și culegerea și transmiterea de informații cu caracter secret ori confidențial, prin orice mijloace, în afara cadrului legal [...]*“, nu are legătură, prin conținutul său, cu aceste dispoziții constituționale.

Referitor la neconcordanța aceluiași text de lege cu prevederile art. 28 din Constituție privind secretul corespondenței, Curtea constată nu numai că dispozițiile criticate nu contravin acestui drept constituțional, dar că, dimpotrivă, ele au ca finalitate tocmai apărarea secretului corespondenței și al convorbirilor telefonice, consacrat de Legea fundamentală prin prevederea menționată.

În ceea ce privește susținerea că ar fi fost încălcate prevederile art. 49 din Constituție referitoare la restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, nu se poate reține, din dispozițiile legale criticate, existența unei restrângeri neproporționale a unor drepturi sau libertăți, întrucât autorul excepției nu poate invoca un drept constituțional în temeiul căruia ar fi deținut, confecționat sau folosit mijloace de interceptare a comunicațiilor.

Pe de altă parte, potrivit dispozițiilor art. 49 alin. (1) din Constituție, „*Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; [...]*“. Or, prin art. 19 alin. 1 teza a doua din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională sunt interzise și sancționate tocmai deținerea, confecționarea și folosirea ilegală a mijloacelor specifice de interceptare a comunicațiilor, fapte considerate periculoase pentru siguranța națională și care periclitează drepturile cetățenilor.

Referitor la invocarea încălcării dreptului la informație, prevăzut la art. 31 din Constituție, Curtea constată că prin textul de lege criticat nu a fost încălcat acest drept fundamental. De altfel, dispozițiile art. 31 din Constituție nu au în vedere informația care ar putea fi obținută pe căi ilegale, prin procurarea și folosirea, în mod ilegal, a unor mijloace de interceptare a convorbirilor telefonice, ci informația de interes public la care trebuie să aibă acces cetățenii, precum și obligațiile corelative ce revin autorităților publice, mijloacelor de informare în masă, publice și private, serviciilor publice de radio și de televiziune. Mai mult, prin alin. (3) al art. 31 din Constituție se precizează că dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze siguranța națională.

În fine, Curtea mai constată că în realitate autorul excepției se referă, prin criticile de neconstituționalitate formulate, îndeosebi la modul în care organele de urmărire penală au aplicat în cazul său prevederile Legii nr. 51/1991, aspect care excede cadrulul controlului de constituționalitate exercitat de Curte, fiind de competența instanței judecătorești să stabilească situația de fapt și să facă o corectă aplicare a dispozițiilor legale incidente în cauză.

Criticile de neconstituționalitate fiind neîntemeiate sub două din Legea nr. 51/1991, urmează să fie respinse pentru toate aspectele în privința dispozițiilor art. 19 alin. 1 teza a două din Legea nr. 51/1991, urmează să fie respinse pentru toate aspectele în privința dispozițiilor art. 19 alin. 1 teza a două din Legea nr. 51/1991.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

C U R T E A

În numele legii

D E C I D E :

1. Respinge, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 3 lit. f) din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, ridicată de Codruț Cătălin Deji în Dosarul nr. 1.008/1998 al Tribunalului Ialomița.

2. Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 19 alin. 1 teza a două din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, excepție ridicată de același autor în același dosar.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 18 noiembrie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Marioara Prodan

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

D E C I Z I A Nr. 236

din 20 decembrie 1999

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999
privind înlocuirea închisorii contravenționale cu sancțiunea obligării contravenientului
la prestarea unei activități în folosul comunității**

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Iuliana Nedelcu	— procuror
Marioara Prodan	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 privind înlocuirea închisorii contravenționale cu sancțiunea obligării contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității, excepție ridicată din oficiu de Judecătoria Târgu Secuiesc în Dosarul nr. 1.131/1999 privind pe Iosif Kerekes.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 16 decembrie 1999, în lipsa părților și în prezența reprezentantului Ministerului Public, fiind consemnate în încheierea de la aceeași dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 20 decembrie 1999.

C U R T E A,

având în vedere actele și lucrările dosarului, reține următoarele:

Prin Încheierea din 3 septembrie 1999, pronunțată în Dosarul nr. 1.131/1999, Judecătoria Târgu Secuiesc, județul Covasna, a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 privind înlocuirea închisorii contravenționale cu sancțiunea obligării contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității, excepție ridicată din oficiu de instanța de judecată, în conformitate cu prevederile art. 23 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată. Obiectul cauzei îl constituie cererea formulată de contravenientul Iosif Kerekes pentru înlocuirea închisorii contravenționale, în contradictoriu cu Inspectoratul de Poliție al Județului Covasna.

În motivarea excepției, instanța arată că dispozițiile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 încalcă prevederile art. 15 alin. (2) din Constituție privind neretroactivitatea legii. Se susține că, neavând caracter penal, Legea nr. 82/1999, prin care se instituie sancțiunea obligării contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității, cu acordul celui în cauză, se poate aplica numai pentru sancționarea contravențiilor săvârșite după intrarea

sa în vigoare, în conformitate cu principiul constituțional al neretroactivității legii, prevăzut de art. 15 alin. (2) din Legea fundamentală. Dispozițiile legii nu pot fi însă aplicate, în opinia instanței, și în cazul în care contravenientul a fost deja sancționat cu închisoare contravențională printr-o hotărâre definitivă pronunțată anterior intrării în vigoare a legii, dar încă neexecutată. În final, instanța consideră că dispozițiile legale criticate, neavând caracter penal, chiar dacă sunt mai favorabile contravenientului, nu pot fi aplicate retroactiv, pentru că astfel se încalcă dispozițiile constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2) din Legea fundamentală.

În conformitate cu dispozițiile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

În punctul de vedere al Guvernului se arată că dispozițiile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 reprezintă o măsură tranzitorie, care se aplică și hotărârilor judecătorești definitive prin care contravenientul a fost obligat la închisoare contravențională, care nu au fost puse în executare până la data intrării în vigoare a acestei legi. Se consideră că aceste situații juridice pot fi considerate „în curs de desfășurare, caz în care legea nouă se aplică și acestora fără a fi considerată retroactivă, dacă nu suprimă drepturi deja născute ori nu modifică situații juridice voluntare (subiective)”. În opinia Guvernului, dispozițiile legale criticate „creează o nouă sancțiune care se aplică numai cu acordul contravenientului” și nu contravin dispoziției constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2), întrucât nu sunt aplicate automat, obligatoriu și împotriva voinței contravenientului.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele de vedere asupra excepției.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 12 și 13 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate cu care a fost legal sesizată.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 privind înlocuirea închisorii contravenționale cu sancțiunea obligării contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității, care au următorul conținut: „*Hotărârile judecătorești definitive, prin care s-a aplicat sancțiunea închisorii contravenționale, dar care nu au fost puse în executare, la cererea contravenientului, vor fi comunicate primăriei și organelor de poliție în a căror rază teritorială acesta domiciliază, iar*

judecătorul delegat cu punerea în executare a hotărârilor va menționa în comunicare numărul orelor de lucru rezultate din înlocuirea sancțiunii închisorii contravenționale, pe care contravenientul le are de efectuat. Stabilirea orelor de lucru se face în conformitate cu dispozițiile alin. (5).“

În alin. (5) al aceluiași articol se prevede: „*Înlocuirea sancțiunii închisorii contravenționale care nu a fost pusă în executare sau a restului de sancțiune rămas neexecutat cu sancțiunea obligării contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității se face socotind o lună de închisoare pentru 50 de ore de activitate.*“

Instanța de judecată, în calitate de autor al excepției de neconstituționalitate, consideră că dispozițiile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 sunt contrare prevederilor art. 15 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora: „*Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale mai favorabile*“. Conform motivării instanței, Legea nr. 82/1999, neavând caracter penal, nu poate fi aplicată decât persoanelor care au săvârșit contravenții după data intrării în vigoare a legii, iar nu și contravenienților la care se referă textul de lege criticat.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 privind înlocuirea închisorii contravenționale cu sancțiunea obligării contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității nu contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2) din Legea fundamentală, în cauză nefiind vorba de aplicarea retroactivă a legii.

Prin Legea nr. 82/1999 a fost introdusă în legislație o sancțiune alternativă — prestarea unei activități în folosul comunității —, care înlocuiește, în condițiile legii, închisoarea contravențională aplicată pentru contravențiile săvârșite. Conform art. 14 din lege, aceasta intră în vigoare la 30 de zile de la data publicării sale. Legea a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 228 din 21 mai 1999. Din dispozițiile art. 14 rezultă în mod evident că legiuitorul a considerat necesar să se dea un răgaz pentru organizarea punerii în aplicare a legii tocmai pentru a nu contraveni dispoziției constituționale referitoare la neretroactivitatea legii, cuprinsă în art. 15 alin. (2) din Constituție. Faptul că prin textul de lege criticat s-a căutat rezolvarea rațională a unor situații juridice tranzitorii, și anume a situației contravenienților deja sancționați prin hotărâri judecătorești definitive, dar față de care sancțiunea închisorii contravenționale nu a fost pusă în executare, nu reprezintă o aplicare retroactivă a legii civile și deci nu se încalcă principiul constituțional enunțat.

Curtea Constituțională constată că, potrivit dispozițiilor menționate, la cererea contravenientului, sancțiunea închisorii contravenționale aplicată prin hotărâre judecătorească definitivă, dar care nu a fost pusă în executare, poate fi înlocuită cu sancțiunea prestării unei activități în folosul comunității. Această măsură se referă la o situație actuală, în curs de desfășurare și deci nu are un caracter

retroactiv, pentru că se aplică de la data intrării în vigoare a legii și nu afectează raportul juridic de tragere la răspundere contravențională a celui culpabil de săvârșirea contravenției, ci numai înlocuirea sancțiunii aplicate deja de instanță, dar nepusă încă în executare, cu noua sancțiune alternativă și care, în mod indiscutabil, prezintă reale avantaje de ordin educativ și social, comparativ cu sancțiunea închisorii contravenționale. Pe de altă parte, introducerea acestei noi sancțiuni alternative, de care contravenienții sancționați cu închisoare contravențională, dar nepusă încă în executare, pot beneficia, la cererea lor, echivalează, într-o anumită măsură, cu un act de clemență din partea legiuitorului, manifestat printr-un mod evident mai ușor de executare a unei sancțiuni deja aplicate.

De altfel, potrivit funcției sale constituționale, de unică autoritate legiuitoare a țării, prevăzută la art. 58 alin. (1) din Constituție, Parlamentul poate oricând să adopte legi prin care fie să dezincrimineze anumite fapte considerate contravenții, fie să desființeze sancțiuni contravenționale

află în curs de executare, fie să prevadă chiar neexecutarea acestora. Or, de vreme ce Parlamentul poate, în virtutea prerogativelor sale, să manifeste o clemență totală față de cei sancționați cu închisoarea contravențională, nu ar fi rațional să se considere că legiuitorul nu ar putea să ia o măsură, dispusă în mod expres, de înlocuire a unei sancțiuni mai grave cu una mai ușoară. Parlamentul poate interveni, prin legile adoptate, pentru înlocuirea unei sancțiuni cu o altă sancțiune și poate dispune să beneficieze de aceste dispoziții și contravenienții care nu au executat încă sancțiunea aplicată prin dispozițiile legale anterioare, fără ca prin aceasta să se încalce principiul constituțional enunțat. În caz contrar s-ar putea pune în discuție o ultraactivare a legii vechi și deci o executare a unor sancțiuni contravenționale care au fost desființate complet sau care au fost înlocuite prin noua lege.

Pentru aceste considerente, constatând că prin dispozițiile legale criticate nu au fost încălcate prevederile constituționale cuprinse în art. 15 alin. (2), Curtea urmează să respingă excepția de neconstituționalitate.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, cu majoritate de voturi,

CURTEA

În numele legii

D E C I D E :

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 privind înlocuirea închisorii contravenționale cu sancțiunea obligării contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității, excepție ridicată din oficiu de Judecătoria Târgu Secuiesc în Dosarul nr. 1.131/1999 privind pe Iosif Kerekes.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 20 decembrie 1999.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Marioara Prodan

★

OPINIE SEPARATĂ

1. Dispozițiile art. 13 din Legea nr. 82/1999 privind înlocuirea închisorii contravenționale cu sancțiunea obligării contravenientului la prestarea unei activități în folosul comunității, care prevăd incidența acestei legi, în raport cu fapte contravenționale săvârșite înainte de intrarea ei în vigoare, au caracter vădit retroactiv și, ca atare, ele vin în contradicție cu prevederile art. 15 alin. (2) din Constituție. De aceea, excepția de neconstituționalitate a acestor dispoziții, ridicată, din oficiu, de Judecătoria Târgu Secuiesc, județul Covasna, este întemeiată, sub acest aspect, iar Curtea Constituțională, consecventă jurisprudenței sale, trebuie să o admită ca atare. Încercarea de a nega caracterul retroactiv al dispozițiilor legale criticate și de a demonstra caracterul constituțional al acestora, cu ajutorul unor con-

strucții teoretice artificiale, nu face decât să creeze confuzii în înțelegerea și aplicarea corectă a principiului constituțional al neretroactivității legilor.

Astfel de construcții se întâlnesc în punctul de vedere al Guvernului, care reproșează instanței că se referă la dispozițiile art. 15 alin. (2) din Constituție, deși Legea nr. 82/1999 nu este nici mai favorabilă, nici mai nefavorabilă decât legislația contravențională anterioară, ca și cum retroactivitatea legii ar fi determinată de caracterul său favorabil sau nefavorabil, iar nu de incidența ei în raport cu fapte anterioare. De asemenea, se susține că dispozițiile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 nu au un caracter retroactiv, deoarece, pe de o parte, înlocuirea închisorii contravenționale cu sancțiunea obligării contravenientului la

prestarea unei activități în folosul comunității se dispune numai cu acordul contravenientului, iar pe de altă parte, este vorba de o măsură tranzitorie, care se aplică și hotărârilor judecătorești definitive, prin care contravenientul a fost obligat la închisoare contravențională, care nu au fost puse în vigoare până la data intrării în vigoare a Legii nr. 82/1999. Raționamentele specioase pe care se întemeiază această construcție ignoră însă, cu obstinație, caracterul retroactiv al legii. Faptul că legea nouă se aplică la cererea contravenientului, pentru o contravenție săvârșită înainte de intrarea în vigoare a legii, nu înseamnă că legea nu se aplică retroactiv, iar aplicarea față de contravenient a unei măsuri cu caracter sancționator, care nu exista la data săvârșirii contravenției, reprezintă un caz tipic de retroactivitate a legii.

S-a mai invocat și argumentul că dispozițiile art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 [la care trebuie adăugate, credem noi, și cele din alin. (1), care prevăd incidența legii noi și în cauzele în curs de judecată] sunt norme tranzitorii care, fiind destinate să asigure trecerea de la vechea la noua reglementare, ar fi sustrate de la incidența principiului neretroactivității legii. Argumentul este însă contrar Constituției, care nu permite aplicarea retroactivă decât în cazul legii penale mai favorabile, dispozițiile tranzitorii neavând acest caracter și neputând încălca principiul neretroactivității, a cărui respectare trebuie, dimpotrivă, să o asigure. Așa cum se precizează în art. 50 alin. (2) din Legea privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, recent adoptată*), „*Dispozițiile tranzitorii trebuie să asigure, pe o perioadă determinată, corelarea celor două reglementări, astfel încât punerea în aplicare a noului act normativ să decurgă firesc și să evite retroactivitatea acestuia sau conflictul între norme succesive*“.

În sprijinul soluției adoptate prin decizie cu care nu suntem de acord, se invocă și argumentul că dispozițiile legale criticate nu au caracter retroactiv, deoarece privesc modul de executare a unor sancțiuni aplicate sau care urmează să fie aplicate pentru contravenții săvârșite înainte de intrarea în vigoare a legii, nu și soluționarea conflictului de drept născut sub legea veche. Argumentul ignoră însă chiar conceptul de retroactivitate a legii, care înseamnă reglementarea, prin legea nouă, a unor raporturi juridice născute sub legea veche, reglementare care privește nu numai aplicarea sancțiunilor, dar și executarea acestora. Referindu-se la reglementările legale în materie penală, Constituția prevede, în art. 72 alin. (3) lit. f), că aceste reglementări au ca obiect „*infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora*“. Este firesc ca reglementarea unor relații sociale de conflict, cum sunt și cele născute din săvârșirea unei contravenții, să fie integral reglementate fie prin legea veche, fie prin legea nouă, inclusiv în ceea ce privește executarea sancțiunilor. De aceea, aplicarea dispozițiilor din legea nouă, privitoare la executarea sancțiunii aplicate pentru contravenția săvârșită sub legea veche,

reprezintă, indubitabil, o încălcare a principiului neretroactivității legii.

În fine, pentru a se demonstra caracterul constituțional al dispozițiilor art. 13 alin. (2) din Legea nr. 82/1999 se invocă și argumentul că, instituind un mod nou de executare a închisorii contravenționale mai favorabil contravenientului, această nouă sancțiune apare ca un act de clemență pe care legiuitorul o poate acorda tot așa de firesc cum poate să abroge dispozițiile prin care sunt sancționate diferitele contravenții. Invocarea acestui argument trădează însă intenția de a justifica retroactivitatea legii noi datorită caracterului ei mai favorabil, deși Constituția admite această excepție numai pentru legea penală, iar Curtea Constituțională a statuat, prin Decizia nr. 90 din 1 iunie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 11 octombrie 1999, că retroactivitatea legii mai favorabile, în materie de contravenții, este neconstituțională. În ceea ce privește compararea legii mai favorabile cu actele de clemență, aceasta este forțată, deoarece actele de clemență, prin natura lor, se aplică unor fapte sau acte realizate înainte de intrarea lor în vigoare.

După cum se vede, construcțiile teoretice și argumentele descrise se străduiesc, în general, să demonstreze, împotriva evidenței, că dispozițiile legale criticate ca neconstituționale nu au caracter retroactiv și, în consecință, că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată. În felul acesta însă se pune în discuție însuși conceptul de retroactivitate a legii, iar aceasta poate genera dăunătoare confuzii.

2. Soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 din Legea nr. 82/1999, într-o altă viziune, ar fi putut să se întemeieze, credem noi, nu pe negarea, ci pe recunoașterea caracterului retroactiv al acestora, având în vedere că, deși Constituția admite retroactivitatea numai a legii penale, aceleași rațiuni există și pentru recunoașterea retroactivității legii privitoare la contravenții. Aceasta presupune însă o reconsiderare radicală a jurisprudenței Curții Constituționale, care a soluționat excepțiile de neconstituționalitate ridicate până în prezent în această materie, pornind de la faptul că, în sistemul legislației noastre, contravențiile nu sunt considerate infracțiuni, ci fapte ilicite cu caracter administrativ. Cele două forme de ilicit juridic aparținând unor ramuri de drept diferite, regulile care guvernează aplicarea legii penale în raport cu timpul, în special cele privind retroactivitatea legii penale mai favorabile, nu sunt aplicabile legii privitoare la contravenții. În acest sens, este semnificativ faptul că, prin Decizia nr. 90 din 1 iunie 1999, Curtea Constituțională a constatat ca fiind neconstituționale dispozițiile art. 12 alin. 1 și 2 teza întâi din Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, care consacrau principiul retroactivității legii mai favorabile în materie de contravenții.

*) Legea nr. 24 din 27 martie 2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 139 din 31 martie 2000.

Cu toate acestea, reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, în sensul arătat, ni se pare necesară din cel puțin două considerente majore, care sunt, în esență, următoarele:

A. Necesitatea stabilirii unei corespondențe a sistemului dreptului român cu sistemele de drept ale celorlalte țări membre ale Consiliului Europei, și în special cu Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care, fiind ratificată de România în 1994, face parte din dreptul intern, conform prevederilor art. 11 alin. (2) din Constituție. După cum este cunoscut, în cele mai multe dintre legislațiile europene contravențiile sunt incluse în categoria infracțiunilor și sunt tratate ca atare. La rândul său, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale se referă nedistinct la infracțiuni, indiferent dacă acestea sunt clasificate în crime, delictе și contravenții, atunci când este vorba de apărarea drepturilor omului în raport cu autoritățile publice. Această asimilare este într-un tot de înțeles, având în vedere faptul că și contravențiile pot fi sancționate cu privațiune de libertate, astfel încât dispozițiile din convenție privitoare la dreptul la libertate (art. 5), la dreptul la un proces echitabil (art. 6), la legalitatea incriminării și a pedepsei (art. 7) și altele sunt pe deplin aplicabile și în cazul contravențiilor. În perspectiva integrării României în Comunitatea Europeană, aceste diferențe de reglementare, în special atunci când este vorba de respectarea drepturilor fundamentale ale omului, pot constitui dificultăți în soluționarea unor probleme de drept în relațiile dintre state și de aceea ele trebuie să fie înlăturate sau sensibil diminuate.

B. Asemănările care există între infracțiuni și contravenții, sub aspectul naturii lor juridice, impun un tratament juridic asemănător, atât în privința sancțiunilor, cât și a principiilor de aplicare și executare a acestora. Ca și infracțiunile, contravențiile sunt fapte interzise și sancționate prin lege datorită pericolului pe care ele îl prezintă pentru

valorile sociale, în special pentru regulile de conviețuire normală în societate. Sancțiunile prevăzute de lege pentru contravenții, întocmai ca și pedepsele prevăzute pentru infracțiuni, au ca unică rațiune și finalitate prevenirea săvârșirii din nou a faptelor ilicite respective. Ele trebuie să răspundă acestei necesități, iar atunci când această necesitate dispăre sau se schimbă, este firesc să dispară sau să se modifice și reglementările legale respective. Dacă o lege nouă nu mai incriminează o faptă considerată până atunci ca fiind contravenție sau infracțiune, sau, deși continuă să le interzică, prevede, pentru aceleași fapte, sancțiuni mai ușoare sau instituie noi moduri de executare a sancțiunilor, care sunt mai favorabile infractorului sau contravenientului, este firesc ca legea nouă să retroactiveze. Sub acest aspect, nu se justifică soluții diferite după cum legea se referă la infracțiuni ori la contravenții.

Trebuie menționat că în dreptul român, după scoaterea contravențiilor din Codul penal, în 1955, și considerarea lor ca forme de ilicit administrativ, s-a simțit nevoia sancționării cu închisoare a unor contravenții considerate ca prezentând un pericol social aparte, cum sunt contravențiile la regulile de călătorie cu trenul sau încălcarea unor norme de conviețuire socială. În mod firesc, a trebuit să fie elaborate norme speciale de competență și de procedură în legătură cu constatarea, judecarea și sancționarea acestor contravenții. S-a evidențiat, cu acest prilej, existența unei subramuri a dreptului administrativ și anume dreptul contravențional, denumită uneori și drept administrativ penal, sugerându-se apropierea acestuia de domeniul dreptului penal.

Pornind de la aceste particularități ale contravențiilor, considerăm că este posibilă o regândire a soluțiilor privitoare la aplicarea în timp a legilor prin care se instituie sau se sancționează contravenții, în sensul asimilării acestora cu legile penale, ori de câte ori este vorba de apărarea drepturilor omului.

prof. univ. dr. **Costică Bulai**,
judecător al Curții Constituționale

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 16

din 27 ianuarie 2000

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător

Iuliana Nedelcu	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de avocatul Ion Barbu, apărător al inculpatului Marian Opișan, în lipsa acestuia, în Dosarul nr. 9.719/1998 al Judecătoriei Focșani.

La apelul nominal se constată că lipsesc părțile, Marian Oprișan și Radu Mînea, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca fiind neîntemeiată, iar nu ca inadmisibilă, deoarece excepția de neconstituționalitate, fiind de ordine publică, poate fi ridicată și de apărătorul inculpatului, în lipsa acestuia, chiar în cauzele penale în care reprezentarea lui nu este permisă de lege, astfel încât excepția, astfel ridicată, nu poate fi considerată ca inadmisibilă. Deși Curtea Constituțională, prin decizii anterioare, a respins ca inadmisibilă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, cu motivarea că aceasta a fost ridicată de apărătorul inculpatului, în lipsa acestuia, pe care nu putea să îl reprezinte, potrivit legii, deci de o persoană care nu avea calitatea de parte în procesul penal, soluția inadmisibilității excepției este discutabilă. În favoarea admisibilității excepției de neconstituționalitate reprezentantul Ministerului Public invocă dispozițiile art. 16 din Legea nr. 47/1992, republicată, care prevăd că procedura jurisdicțională prevăzută de această lege se completează cu regulile procedurii civile, în măsura în care sunt compatibile cu natura procedurii în fața Curții Constituționale. Or, regulile procedurii civile, fiind mai permissive, fac posibilă ridicarea excepției de neconstituționalitate de către apărătorul inculpatului, chiar în lipsa acestuia. Se invocă și faptul că, potrivit practicii jurisdicționale a Curții Constituționale, sunt admisibile excepțiile de neconstituționalitate ridicate de Ministerul Public, deși acesta nu este parte în proces.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 30 aprilie 1999, pronunțată în Dosarul nr. 9.719/1998, **Judecătoria Focșani a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală**, ridicată de avocatul Ion Barbu, apărător al inculpatului Marian Oprișan, în lipsa acestuia.

În motivarea excepției se susține că dispozițiile legale criticate, referitoare la instituția reprezentării inculpatului numai în anumite condiții, încalcă prevederile constituționale ale art. 16, care consacră principiul egalității în drepturi, și ale art. 24, prin care se garantează dreptul la apărare.

Instanța de judecată, exprimându-și opinia, potrivit art. 23 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, republicată, apreciază excepția ca fiind neîntemeiată, deoarece „împrejurarea că, prin art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, este limitată reprezentarea inculpatului la judecata în primă instanță, ori în rejudecare, numai la faptele pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult un an, nu poate fi privită ca o îngădire a dreptului la apărare ci, dimpotrivă, trebuie privită ca fiind o măsură care garantează inculpatului o apărare corespunzătoare.”

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a Curții Constituționale a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul în punctul său de vedere consideră că excepția este neîntemeiată, întrucât dispozițiile legale criticate nu contravin art. 24 din Constituție, „ci constituie o garanție a dreptului fundamental la apărare”.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul judecătorului-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Potrivit prevederilor art. 144 lit. c) din Constituție și ale art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă să soluționeze excepția ridicată.

Excepția privește dispozițiile art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, potrivit cărora: *„În cursul judecății, inculpatul poate fi reprezentat:*

a) la judecarea cauzei în primă instanță ori la rejudecarea ei după desființarea hotărârii în apel sau după casare de către instanța de recurs, numai dacă pedeapsa prevăzută de lege pentru fapta supusă judecății este amenda sau închisoarea de cel mult un an;”

Aceste dispoziții legale sunt considerate ca fiind contrare prevederilor constituționale ale art. 16, privitor la egalitatea în drepturi, și celor ale art. 24, privitor la dreptul la apărare. Autorul excepției, chemat în judecată pentru săvârșirea infracțiunilor de insultă și calomnie, pentru care legea prevede pedeapsa închisorii mai mare de un an, susține că dispozițiile art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, conform cărora inculpatul poate fi reprezentat, la judecarea cauzei în primă instanță, numai dacă pedeapsa prevăzută de lege este amenda sau închisoarea de cel mult un an, sunt contrare prevederilor constituționale. Condiționarea reprezentării inculpatului, în procesul penal, de gravitatea pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită constituie, în opinia autorului excepției, pe de o parte, o restrângere nejustificată a dreptului la apărare al celor în cauză, iar pe de altă parte, o încălcare a principiului egalității în drepturi, deoarece creează o discriminare între inculpați.

Analizând aceste susțineri, Curtea Constituțională reține că asupra neconstituționalității dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală a mai fost sesizată, pronunțând Decizia nr. 484 din 2 decembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 6 martie 1998, precum și Decizia nr. 34 din 4 martie 1999, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 317 din 2 iulie 1999. Prin ambele decizii Curtea Constituțională, cu unanimitate de voturi în prima și cu majoritate de voturi, cu opinia separată a patru dintre judecători, în cea de-a doua, a respins excepția ca fiind inadmisibilă, fără a o examina în fond, cu motivarea că a fost ridicată de apărătorul inculpatului, în lipsa acestuia și în cauze în care, potrivit dispozițiilor legale criticate, reprezentarea nu era posibilă. Curtea a decis că, fiind ridicată la cererea unei persoane care nu are calitatea de parte în procesul penal, excepția este contrară prevederilor art. 23 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, și deci inadmisibilă.

Reexaminând argumentele invocate în susținerea excepției de neconstituționalitate de autorii excepțiilor, precum și considerentele cuprinse în opinia separată la Decizia nr. 34 din 4 martie 1999, Curtea constată că este necesară o reconsiderare a jurisprudenței sale anterioare, sub aspectul admisibilității excepției de neconstituționalitate ridicate la cererea apărătorului inculpatului, în lipsa acestuia, în cauzele în care, potrivit prevederilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, reprezentarea nu este posibilă.

În acest scop Curtea Constituțională urmează să se pronunțe, mai întâi, asupra admisibilității excepției de neconstituționalitate și apoi asupra fondului acesteia.

I. Astfel adoptarea, prin deciziile anterioare, a soluției de inadmisibilitate a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală s-a întemeiat pe interpretarea literală a dispozițiilor art. 23 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, desprinzându-se concluzia că, întrucât inculpatul nu poate fi reprezentat, apărătorul acestuia, chiar legal angajat, nu poate cere, în numele părții absente, ridicarea excepției de neconstituționalitate. Curtea constată însă că pentru soluționarea corectă a acestei probleme este necesar să se recurgă și la interpretarea teleologică a dispozițiilor legale criticate ca fiind neconstituționale, precum și la interpretarea sistematică a tuturor dispozițiilor legale aplicabile excepției de neconstituționalitate.

Din interpretarea teleologică a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală rezultă că restrângerea exercitării de către apărător a drepturilor procesuale ale inculpatului se referă numai la cercetarea și judecarea cauzei în fond, iar nu și la eventualele incidente sau cereri ce pot fi formulate cu privire la latura procesuală a cauzei penale. Deși exercitarea de către apărător a drepturilor procesuale ale inculpatului presupune totdeauna prezența acestuia sau prezența reprezentantului său, atunci când inculpatul poate fi reprezentat (art. 174 alin. 1 din Codul de procedură penală), totuși, în cazul formulării de cereri (de exemplu, de amânări, recuzări, strămutări) sau ridicării de excepții (de neкомпetență, de neîndeplinirea procedurii) care nu prejudică fondul cauzei, apărătorul poate exercita aceste drepturi ale inculpatului și în lipsa acestuia. Este evident că, printre drepturile inculpatului, pe care apărătorul său le poate exercita și în lipsa lui, se enumără și dreptul de a ridica excepția de neconstituționalitate, deoarece nici aceasta nu prejudică fondul cauzei și deci nu reclamă prezența sau reprezentarea inculpatului. Această interpretare este în concordanță cu prevederile art. 24 din Constituție, privitoare la dreptul părților de a fi asistate de un avocat în tot cursul procesului, iar activitatea acestuia, chiar limitată, în cazurile în care reprezentarea nu este posibilă, contribuie la realizarea dreptului la apărare al inculpatului.

Aceeași concluzie, în sensul admisibilității excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, se desprinde și din interpretarea sistematică a dispozițiilor privitoare la excepția de neconstituționalitate. Importanța deosebită a excepției de neconstituționalitate, ca mijloc de verificare a conformității cu Constituția a dispozițiilor legale în vigoare și, totodată, ca modalitate de exercitare a dreptului oricărei persoane de a cere, în fața unei instanțe judecătorești, verificarea acestei conformități, în vederea asigurării supremației Constituției, deci și a interesului general al societății, justifică rațiunea ca ea să fie acceptată și examinată ca atare, chiar atunci când a fost ridicată la cererea apărătorului inculpatului, în lipsa acestuia. Admiterea excepției de neconstituționalitate astfel ridicate corespunde atât interesului general al asigurării supremației Constituției și al apărării drepturilor și libertăților fundamentale ale omu-

lui, cât și interesului personal al inculpatului de a beneficia de o apărare calificată, în concordanță cu prevederile art. 24 din Constituție. Totodată admiterea excepției de neconstituționalitate ridicate la cererea apărătorului inculpatului, în lipsa acestuia, nu contravine nici scopului urmărit prin dispozițiile art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, deoarece excepția de neconstituționalitate nu presupune judecarea în primă instanță a cauzei în absența inculpatului.

Față de aceste considerente și revenind asupra soluțiilor sale de respingere ca fiind inadmisibile a excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, atunci când excepția a fost ridicată la cererea avocatului inculpatului lipsă și care nu putea fi reprezentat la judecarea cauzei în primă instanță, Curtea constată că o astfel de excepție este admisibilă și urmează să fie examinată ca atare. De aceea, în cauza de față Curtea Constituțională a fost legal sesizată și excepția urmează să fie soluționată potrivit procedurii obișnuite.

II. Examinând, pe fond, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, Curtea Constituțională constată că aceasta este neîntemeiată. Susținerea autorului excepției, în sensul că dispozițiile legale criticate, limitând posibilitatea reprezentării inculpatului, la judecarea cauzei în primă instanță ori la rejudecarea ei, la faptele pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau închisorii de cel mult un an, ar constitui o îngărđire a dreptului său la apărare, nu are suport real. Limitarea reprezentării a fost determinată de specificul răspunderii penale, care are caracter personal. Acțiunea penală are ca obiect tragerea la răspundere penală a persoanei care a săvârșit o infracțiune (art. 9 alin. 1 din Codul de procedură penală), inculpatul fiind obligat să răspundă personal pentru infracțiunea săvârșită, ceea ce presupune prezența lui la judecată. În mod excepțional legea permite reprezentarea inculpatului la judecarea, în primă instanță, a cauzelor privitoare la infracțiuni de mică gravitate, precum și la judecarea cauzei în căile de atac [art. 174 alin. 1 lit. b) din Codul de procedură penală]. Chiar și în aceste cazuri însă instanța are dreptul, atunci când găsește necesară prezența inculpatului, să dispună aducerea lui (art. 174 alin. 2 din Codul de procedură penală).

Obligativitatea prezenței inculpatului la judecată constituie o garanție pentru realizarea dreptului constituțional la apărare al acestuia, deoarece îi creează posibilitatea de a da explicații instanței și de a-și dovedi fie nevinovăția, fie dimensiunea exactă a acesteia, apărare pe care și-o poate face singur sau asistat de un avocat. Totodată prezența inculpatului la judecarea cauzei sale este necesară și pentru corecta soluționare a acțiunii penale, care este o acțiune publică, interesând societatea în ansamblu.

Nu poate fi acceptată nici critica în sensul căreia dispozițiile legale criticate ar fi contrare prevederilor art. 16 din Constituție, referitoare la egalitatea în drepturi. Limitarea dreptului inculpatului de a fi reprezentat, în cazurile prevăzute de lege, privește pe toți destinatarii legii, fără discriminări, aflați în situațiile respective.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 1-3, art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, cu majoritate de voturi,

CURTEA

În numele legii

D E C I D E :

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 174 alin. 1 lit. a) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de avocatul Ion Barbu, apărător al inculpatului Marian Oprișan, în lipsa acestuia, în Dosarul nr. 9.719/1998 al Judecătorei Focșani.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 27 ianuarie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Doina Suliman

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

D E C I Z I A Nr. 43

din 14 martie 2000

referitoare la excepția de neconstituționalitate a „procedurii de atacare în justiție a soluției de neîncepere a urmăririi penale și a temeiului legal invocat pentru susținerea acestei proceduri“

Lucian Mihai	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Constantin Doldur	— judecător
Kozsokár Gábor	— judecător
Ioan Muraru	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Florentina Geangu	— magistrat-asistent

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a „procedurii de atacare în justiție a soluției de neîncepere a urmăririi penale și a temeiului legal invocat pentru susținerea acestei proceduri“, excepție ridicată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Alba Iulia în Dosarul nr. 6.610/1999 al acelei instanțe.

La apelul nominal se prezintă Ioan Popa, în calitate de mandatar al părții Daliana Popa, lipsind Alexandru Cristea, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției de neconstituționalitate, ca fiind inadmisibilă, arătând că, potrivit art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea Constituțională decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, de care depinde soluționarea cauzei, iar în speță se critică a fi neconstituțională nu o dispoziție de lege, ci procedura de neîncepere a urmăririi penale.

Mandatarul Ioan Popa lasă la aprecierea Curții Constituționale modul de soluționare a excepției.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 6 decembrie 1999, pronunțată în Dosarul nr. 6.610/1999, **Judecătoria Alba Iulia a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a procedurii de atacare în justiție a soluției de neîncepere a urmăririi penale și a temeiului legal invocat pentru susținerea acestei proceduri**, respectiv a art. 111 din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Alba Iulia.

În speță, persoana vătămată Daliana Popa, prin plângerea prealabilă depusă la Parchetul de pe lângă Judecătoria Alba Iulia, a solicitat cercetarea și tragerea la răspundere penală a lui Alexandru Petru Cristea pentru săvârșirea infracțiunii de viol, prevăzută la art. 197 alin. 1 din Codul penal. Prin rezoluția procurorului Parchetului de pe lângă Judecătoria Alba Iulia s-a dispus neînceperea urmăririi penale. Împotriva acestei soluții persoana vătămată a formulat plângeri succesive, pe cale ierarhică, la toate organele Ministerului Public, plângerile sale fiind respinse. În final, persoana vătămată, printr-o nouă plângere adresată Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia, a precizat că dorește să se adreseze justiției împotriva soluției de neîncepere a urmăririi penale. La data de 15 noiembrie 1999 Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Alba Iulia a trimis plângerea, spre competentă soluționare, Judecătorei Alba Iulia, arătând că art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale prevede dreptul oricărei persoane la judecarea în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil a cauzei sale de către o instanță independentă.

În fața instanței de judecată reprezentantul Parchetului de pe lângă Judecătoria Alba Iulia a ridicat excepția de neconstituționalitate a procedurii inițiate de Parchetul de pe

lângă Curtea de Apel Alba Iulia și de persoana vătămată, precum și a temeiului legal invocat pentru susținerea acestei proceduri.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia deduce că, prin referirea la dreptul comun, ca temei al acțiunii, s-a avut în vedere art. 111 din Codul de procedură civilă și susține că o „asemenea procedură este în contradicție cu dispozițiile art. 123 din Constituție, care arată că justiția se face în numele legii, întemeiată pe lege. Orice acțiune penală se derulează numai conform normelor de procedură penală, aceasta fiind de strictă interpretare. În speță, procedeul practic de părțile adverse este în afara legii, deoarece nu există normă procedurală care să susțină o astfel de acțiune“. Se susține, în continuare, că procedura respectivă este în contradicție și cu prevederile art. 4 paragraful 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. În sfârșit, se mai menționează că „Decizia Curții Constituționale nr. 486/1999 care declară neconstituțional textul art. 278 din Codul de procedură penală a apărut ulterior soluției de neinculpare a făptuitorului“.

Judecătoria Alba Iulia, exprimându-și opinia, apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, încheierea de sesizare a Curții Constituționale a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

Guvernul, în punctul său de vedere, apreciază că, „fiind vorba de acte și de măsuri luate în cursul procesului penal, este firesc ca acestea să fie supuse nu numai controlului ierarhic (în cadrul Ministerului Public), dar și unui control din partea instanțelor judecătorești. Acest din urmă control este impus, în mod evident, de dispozițiile art. 21 din Constituție“. Se invocă în acest sens Decizia nr. 486/1997 a Curții Constituționale. De asemenea, se arată că deciziile Curții Constituționale fiind obligatorii, cu putere numai pentru viitor, „din data de 6 martie 1998 (data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a Deciziei nr. 486/1997) interpretarea dată de art. 278 din Codul de procedură penală se face în sensul nelimitării accesului la justiție. Cum deocamdată nu există dispoziții procedurale care să limiteze în timp atacarea la instanță a soluțiilor de neurmărire, rezultă că în orice moment, conform legislației actuale, persoanele pot ataca aceste soluții în fața instanțelor“. În opinia Guvernului „calea de atac la instanțe acordată împotriva soluțiilor de neurmărire date de procuror este legitimă și absolut necesară“. În ceea ce privește art. 111 din Codul de procedură civilă, Guvernul consideră că acesta nu este neconstituțional, reținând că „ceea ce invocă, de fapt, prin excepție, nu este neconstituționalitatea acestui articol, ci procedura adoptată de părți în dosarul respectiv“. În concluzie, se apreciază că excepția ridicată este neîntemeiată, deoarece „procedurile în sine, fără a face referire la o anumită dispoziție dintr-un act normativ, modalitățile de abordare a unei probleme, nu pot face obiectul unei excepții de neconstituționalitate. Aceasta este o problemă de aplicare a legii și de interpretare de către instanțe a temeiului legal al unei cereri“.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției și concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și dispozițiile Legii nr. 47/1992, reține următoarele:

Art. 144 din Constituție, enumerând atribuțiile Curții Constituționale, prevede, la lit. c), că aceasta „*hotărăște asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești privind neconstituționalitatea legilor și a ordonanțelor*“, dispoziție preluată și de art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, care mai precizează că excepția de neconstituționalitate poate viza dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță, care sunt în vigoare și de care depinde soluționarea cauzei. Aceste dispoziții constituționale și legale sunt de strictă interpretare.

I. În cauza de față excepția de neconstituționalitate vizează, astfel cum rezultă din Încheierea din 6 decembrie 1999 a Judecătoria Alba Iulia, procedura utilizată pentru atacarea în justiție a unei soluții de neîncepere a urmăririi penale date de procuror. Dispoziția legală care reglementează o procedură poate fi declarată neconstituțională în măsura în care este contrară prevederilor sau principiilor Constituției. Autorul excepției consideră că temeiul de drept al acțiunii în justiție împotriva soluției de neîncepere a urmăririi penale, soluție dată de procuror, ar fi art. 111 din Codul de procedură civilă, dar nu susține că acest text legal ar fi contrar vreunei norme constituționale. Așa fiind, Curtea observă că indicarea greșită a temeiului de drept al unei cereri introduse în justiție nu constituie o problemă de constituționalitate, ci una de aplicare a legii.

Față de cele arătate, Curtea constată că excepția a fost ridicată cu încălcarea dispozițiilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, iar potrivit alin. (6) al aceluiași articol, instanța de judecată trebuia să o respingă ca fiind inadmisibilă, printr-o încheiere motivată, fără a mai sesiza Curtea Constituțională. Întrucât instanța de judecată nu a aplicat aceste dispoziții legale, Curtea urmează să respingă această excepție ca fiind inadmisibilă.

II. De altfel, autorul excepției de neconstituționalitate critică o procedură jurisdicțională urmată în sensul constituțional al dispozițiilor art. 278 din Codul de procedură penală, astfel cum acest sens rezultă din Decizia Curții Constituționale nr. 486 din 2 decembrie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 105 din 6 martie 1998, prin care s-a stabilit că „art. 278 din Codul de procedură penală este constituțional numai în măsura în care nu oprește persoana nemulțumită de soluționarea plângerii împotriva măsurilor sau actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta și care nu ajung în fața instanțelor judecătorești să se adreseze justiției în temeiul art. 21 din Constituție, ce urmează a se aplica în mod direct“. Prin această decizie, care, conform prevederilor art. 145 alin. (2) din Constituție, este obligatorie *erga omnes*, Curtea a statuat că accesul liber în justiție, pe baza prevederilor art. 21 din Constituție, al persoanelor interesate, nemulțumite de modul de soluționare pe cale ierarhică în cadrul Ministerului Public a plângerilor

lor împotriva măsurilor luate ori actelor efectuate de procuror, nu poate fi îngrădit de nici o lege.

În cauză, Curtea constată că, în mod implicit, atât autorul excepției, cât și instanța de judecată critică tocmai această decizie, neprocedând la aplicarea acesteia, contrar dispozițiilor imperative ale art. 145 alin. (2) teza întâi din Constituție, conform cărora „Deciziile Curții Constituționale sunt obligatorii [...]”.

III. În legătură cu susținerea referitoare la încălcarea prevederilor pct. 1 al art. 4 din Protocolul nr. 7 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților

fundamentale, text potrivit căruia „*Nimeni nu poate fi urmărit sau pedepsit penal de către jurisdicțiile aceluiași stat pentru săvârșirea infracțiunii pentru care a fost deja achitat sau condamnat printr-o hotărâre definitivă conform legii și procedurii penale ale acestui stat*”, Curtea constată că aceste critici sunt nerelevante pentru soluționarea excepției de față, deoarece soluția dată de procuror într-o cauză de urmărire penală nu echivalează nici cu o condamnare și nici cu o achitare.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c), al art. 23 alin. (3) și al art. 25 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE :

Respinge, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a „procedurii de atacare în justiție a soluției de neîncepere a urmăririi penale și a temeiului legal invocat pentru susținerea acestei proceduri”, excepție ridicată de Parchetul de pe lângă Judecătoria Alba Iulia în Dosarul nr. 6.610/1999 al acelei instanțe.

Definitivă și obligatorie.

Pronunțată în ședința publică din data de 14 martie 2000.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
LUCIAN MIHAI

Magistrat-asistent,
Florentina Geangu

HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

pentru aprobarea Memorandumului de înțelegere dintre Guvernul României și Guvernul Canadei privind cooperarea reciprocă în domeniul locuințelor, semnat la București la 17 ianuarie 2000

În temeiul prevederilor art. 107 din Constituția României și ale art. 5 alin. 1 din Legea nr. 4/1991 privind încheierea și ratificarea tratatelor,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Articol unic. — Se aprobă Memorandumul de înțelegere cooperarea reciprocă în domeniul locuințelor, semnat la București la 17 ianuarie 2000. dintre Guvernul României și Guvernul Canadei privind

PRIM-MINISTRU
MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU

Contrasemnează:

p. Ministrul lucrărilor publice și amenajării teritoriului,
László Borbély,
secretar de stat

Ministru de stat, ministrul afacerilor externe,
Petre Roman

Ministrul finanțelor,
Decebal Traian Remeș

București, 9 iunie 2000.
Nr. 466.

MEMORANDUM DE ÎNȚELEGERE**Între Guvernul României și Guvernul Canadei privind cooperarea reciprocă în domeniul locuințelor**

Guvernul României, reprezentat de Ministerul Lucrărilor Publice și Amenajării Teritoriului din România, denumit în continuare *M.L.P.A.T.*, și Guvernul Canadei, reprezentat de Ministerul Lucrărilor Publice și al Serviciilor Guvernamentale din Canada, care este și ministerul responsabil pentru Societatea Canadiană de Ipoteci și Locuințe, denumită în continuare *S.C.I.L.*, denumite în cele ce urmează *părți*,

acordând o mare importanță dezvoltării domeniului locuințelor între părți,

dorind să se dezvolte o cooperare strânsă între părți în acest domeniu, prin consultări și schimburi de informații, și să se promoveze eforturi comune în avantajul reciproc al părților,

au convenit după cum urmează:

ARTICOLUL 1

Domeniile generale inițiale de cooperare în conformitate cu prezentul memorandum de înțelegere vor fi:

- a) dezvoltarea politicii locuințelor;
- b) finanțarea locuințelor;
- c) administrarea proprietăților cu destinația de locuință;
- d) consolidarea din punct de vedere al rezistenței la seisme a fondului de locuințe existent;
- e) cadrul juridic și instituțional privind piața locuințelor și piața construcțiilor în general;
- f) analiza pieței locuințelor (incluzând și statistica construcțiilor);
- g) administrarea și inspecția lucrărilor de construcții;
- h) infrastructura urbană și rurală, precum și serviciile de utilitate;
- i) urbanism și amenajarea teritoriului;
- j) alte domenii de cooperare care pot fi convenite reciproc de către părți.

ARTICOLUL 2

Cooperarea în domeniile care au fost menționate la art. 1 va putea include, de asemenea, următoarele:

- a) schimb de informații, de material de cercetare și de expertiză tehnologică cu referire la locuințe;
- b) participare reciprocă în acțiuni prin care părțile vor furniza informații cu privire la locuințe, precum și expertiză tehnologică în domeniul locuințelor unor țări terțe, unor agenții de locuințe și altor entități;
- c) schimburi de funcționari și de personal, care sunt implicați în cercetare în materie de locuințe, de amenajare a teritoriului și de finanțare a locuințelor, și furnizarea pregătirii profesionale în probleme referitoare la locuințe;
- d) efectuarea de cercetări comune pe teme legate de domeniul locuințelor;
- e) organizarea unor seminarii comune, ateliere și conferințe cu privire la chestiuni legate de locuințe, în ambele țări sau în altă parte; și
- f) alte forme de cooperare care vor fi acceptate de părți de comun acord.

ARTICOLUL 3

1. Proiectele specifice de cooperare în conformitate cu prezentul memorandum de înțelegere vor fi realizate de *S.C.I.L.*, de agențiile, institutele și organizațiile de sub auspiciile *M.L.P.A.T.* și de Agenția Națională pentru Locuințe, denumite în continuare *instituții coordonate*.

2. Cele două părți vor putea, de asemenea, să solicite participarea altor agenții guvernamentale, instituții publice sau organizații private.

ARTICOLUL 4

Parametrii și costul pentru participarea la fiecare proiect specific de cooperare în conformitate cu prezentul memorandum de înțelegere vor fi determinate de la caz la caz. Se înțelege că fiecare participant la un anumit proiect va

suporta propriile cheltuieli de călătorie, precum și celelalte cheltuieli aferente, inclusiv costurile pentru documentare, în afară de cazul în care pentru un proiect specific alt participant sau participanți și-au asumat în prealabil suportarea acestor cheltuieli.

ARTICOLUL 5

Ambele părți, *M.L.P.A.T.* sau instituțiile coordonate de *M.L.P.A.T.* și *S.C.I.L.* vor avea dreptul să refuze participarea la orice proiect de cooperare, în conformitate cu prezentul memorandum de înțelegere, indiferent de motivul refuzului.

ARTICOLUL 6

Un comitet de conducere, denumit în continuare *Comitetul*, va fi constituit pentru a coordona proiectele de cooperare în baza prezentului memorandum de înțelegere. Părțile vor desemna câte un copreședinte, precum și un secretar executiv al Comitetului.

1. Comitetul va analiza atât prioritățile pentru proiectele de cooperare care trebuie să fie realizate în conformitate cu prezentul memorandum de înțelegere, cât și mijloacele necesare pentru îndeplinirea lor și se va întruni ulterior pentru a analiza progresul și rezultatele obținute.

2. Comitetul se va întruni în fiecare an, în mod alternativ, în cele două state. Datele precise, locul și ordinea de zi pentru fiecare întâlnire vor fi stabilite de comun acord de către părți, ca urmare a unei consultări reciproce.

3. Comitetul va stabili un program de lucru inițial în conformitate cu domeniile generale cuprinse în art. 1 din prezentul memorandum de înțelegere.

4. Subcomitete permanente sau ad-hoc vor putea fi înființate pentru un anumit scop specific.

5. Fiecare parte va suporta propriile costuri de călătorie, precum și alte cheltuieli aferente.

ARTICOLUL 7

Se înțelege că amploarea proiectelor specifice întreprinse în conformitate cu prezentul memorandum de înțelegere va depinde de disponibilitatea resurselor financiare ale *M.L.P.A.T.* și ale instituțiilor sale coordonate, precum și celor ale *S.C.I.L.*

ARTICOLUL 8

1. Orice informație furnizată de *M.L.P.A.T.*, precum și de instituțiile sale coordonate sau de *S.C.I.L.*, în cadrul aplicării prezentului memorandum de înțelegere sau a oricărui proiect de cooperare în conformitate cu prezentul memorandum de înțelegere, care este identificată ca fiind confidențială, va fi tratată drept confidențială de către receptor, va fi folosită numai pentru scopul pentru care a fost obținută și nu va fi divulgată nici unei terțe părți.

2. Toate materialele și documentele de orice fel furnizate de *M.L.P.A.T.* sau de instituțiile sale coordonate ori de *S.C.I.L.*, în cadrul punerii în aplicare a prezentului

memorandum de înțelegere sau a oricărui proiect specific de cooperare în cadrul acestui memorandum de înțelegere, vor rămâne în proprietatea exclusivă a M.L.P.A.T. ori a instituțiilor sale coordonate, respectiv a S.C.I.L., iar toate drepturile de autor vor rămâne ale proprietarului acelor materiale sau documente.

3. Orice distribuire sau folosire de către o terță persoană a documentelor ori a materialelor furnizate de M.L.P.A.T. sau de instituțiile sale coordonate ori de S.C.I.L. va necesita o aprobare prealabilă prin consimțământ scris din partea proprietarului materialelor sau documentelor, care își rezervă dreptul de a pretinde retribuție pentru acea folosire sau distribuție.

4. Toate materialele și documentele produse ca rezultat al prezentului memorandum de înțelegere sau ca rezultat al oricărui proiect specific de cooperare în cadrul acestui memorandum de înțelegere vor aparține în comun M.L.P.A.T., instituțiilor sale coordonate și S.C.I.L., iar toate drepturile de autor vor fi deținute în comun.

5. Toate materialele și documentele produse ca rezultat al prezentului memorandum de înțelegere sau ca rezultat

al oricărui proiecte specifice de cooperare în cadrul acestui memorandum de înțelegere nu vor putea fi folosite, distribuite sau publicate fără consimțământul scris al M.L.P.A.T. și al S.C.I.L.

ARTICOLUL 9

Acest memorandum de înțelegere nu este destinat să creeze drepturi sau obligații legalmente executorii.

ARTICOLUL 10

Prezentul memorandum de înțelegere va intra în vigoare la data primirii aprobării finale de către guvernele respective și va rămâne în vigoare pentru o perioadă de 5 ani de la această dată. El va putea fi denunțat de oricare dintre părți, care va da, în scris, celeilalte părți un preaviz de 6 luni. După expirare acest memorandum de înțelegere va putea fi prelungit pentru o perioadă de 4 ani, la cererea părților.

Semnat la București la 17 ianuarie 2000, în două exemplare originale, în limbile română, engleză și franceză, toate textele fiind egal autentice. În caz de divergență în interpretare, textul în limba engleză va prevala.

Pentru Guvernul României,

Nicolae Noica,

ministrul lucrărilor publice și amenajării teritoriului

Pentru Guvernul Canadei,

Alfonso Gagliano,

ministrul lucrărilor publice și serviciilor guvernamentale și responsabil pentru S.C.I.L.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2–4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 2511.1–12.1/ROL Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și nr. 5069427282 Trezoreria sector 5, București.

Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București,
șos. Panduri nr. 1, bloc P33, parter, sectorul 5, telefon 411.58.33.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 490.65.52, 335.01.11/2178 și 402.21.78,
E-mail: ramomrk@bx.logicnet.ro, Internet: www.monitoruloficial.ro
